

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Richardi Arsdekin Soc. Jesu Sac. Theol. Professoris.
Theologia Universa**

Archdekin, Richard

Dilingae, 1687

Caput I. De Fidei objecto, veritate, evidentia, credibilitate, & obscuritate.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38477

SECUNDA SECUNDÆ PARTIS THEOLOGIÆ

DE FIDE, SPE, CHARITATE, JUSTITIA ET JURE.

CAPUT I.

De FIDEI objecto, veritate, evidentia, credibilitate, & obscuritate.

DE Fide supra in Tomo 1. & infra in Tomo 2. traduntur sùlè sequentia locis infra notatis.

Tomo 1. p. 1. De Deo ut est Objectum generale Fidei: De illius Demonstratione & credibilitate tam quoad Abores, quam Hæreticos, & huius temporis Libertinos: De Fidei vera Analysi: De vera Fide in sola Ecclesia Romana: De Notis verae Ecclesiae: De Scriptura, Concilio, Pontifice auctoritate hoc tempore controversa: De cæteris in Fide controversis modernis: De singulis Sectis particularibus, eorumque distinctis erroribus: & alia pertinentia ad Praxim expectantem Sectarios in singulis convincendi. &c. Traduntur hæc singula ex professo toto Tomo 1. pag. 1. ab initio, & deinceps, usque ad eusdem Tomi Partem 2. pag. 108. Alia etiam ad Praxim, de Dubio in fide, professione fidei externa, agnitione, restrictione, aliisque plurima ad fidem & Hæreticos in omni materia pertinentia, traduntur in Tomo 2. Tractatu 6. per totam. Hæc tantum quædam, quæ maximè ad Doctrinam Speculativam pertinent subijcienda erunt.

FIDES propriè, ut est virtus Theologica, definitur, Assensus certus, & obscurus, propter Dei testimonium.

Objectum Fidei adequatum in actu primo remoto, est omne revelabile; in actu primo proximo, omne quod actu revelatum est. Objectum Fidei primum, & attributionis, ad quod cætera referuntur, est ipse Deus sub ratione suæ Deitatis: secundarium est Christus. Quia Deus uti est primum Ens, ita etiam est primum Credibile, & reliqua Mytheria credita ad illum referuntur, quatenus ad manifestandum aliquas ejus perfectiones conducunt, ut Fides de Incarnatione ad manifestandam Dei bonitatem, Fides de Inferno ad Dei justitiam &c.

Prima veritas revelans et si sit extrinseca objecto revelato, habet tamen necessariam connexionem cum illius veritate. Quia cum testimonium Dei de se sit infallibile, repugnat illud existere, & non existere veritatem objecti circa quod testimonium illud versatur, & sic fundat assensum certissimum.

Dices, Cur non potius dicatur, Fidem attingere solum veritatem mysterii revelati, & non testimonium Dei extrinsecum, quod videtur tantum se habere per modum conditionis ut mysterio per se assentiamur?

Resp. Et si possit absolute dari talis assensus, de facto tamen, cum fides nostra sit virtus Theologica, debet pro objecto formali principali habere Deum, idque sub ratione summè veracis, cum sub hac ratione mereatur fidem summè certam. Hinc quidam Catholici, qui olim docuerunt Deum posse mentiri, illi in actuali fidei exercitio revocabant practicè errorem illum, quem speculativè docebant.

Revelatio divina sumpta propriè, fit per productionem signi ex instituto, quo Deus exterius significat id quod habet in mente. Dicit illa in Deo cognitionem objecti, & volitionem illud manifestandi per signum extrinsecum: estque revelatio illa Pars motivi formalis, non sola illius applicatio ad intellectum nostrum: Pater hoc ex Scripturis quæ comparant testimonium Dei testimonio hominum, quod constat signis externis, & per se est nobis ratio credendi id quod ab homine asseritur, prout simul est informata veracitate interna asserentis.

Per quamlibet Dei revelationem externam, implicitè nobis revelatur ista divina veracitas. Nam propter hanc Deus nos obligat ad certissimè credendum, se veraciter revelare. Non enim potest illa veracitas nos movere ad assensum certissimum, nisi prius, saltem ratione, cognoscatur ipsa certissimè, quod supponitur in assensu Fidei certissimo à Deo nobis imperato.

Dei Existentia lumina natura nota, credi potest propter revelationem adhuc certius, quamvis obscurius notam per lumen Fidei. Sic possemus certius credere nos vivere, quod nobis sine revelatione est evidens, si Deus id nobis revelaret. Hoc etiam admittit Philosophia, docens circa idem objectum scientiam cum opinione consistere.

Propositio Ecclesiae, prout ea habet auctoritatem divinam, ratione assistentiæ divinæ ne erret, in Scripturis illi promissa, integrat objectum formale Fidei, tamquam locutio Dei mediata per Ecclesiam facta. Ratio est, quia Ecclesia sic spectata est Dei organum, sive in loquendo instrumentum. Ergo ejus locutio. Quia quod Deo inspirante & dirigente dicitur, est verè verbum Dei.

Propositio Ecclesiae per se eatenus tantum prærequiritur ad assensum Fidei, quatenus requiritur ad prudens illius assensus imperium. Proinde faciit illa res Fidei proximè credibiles, non ut motivum formale, etiam partiale, sed ut conditio illud applicans; & in eam sub hac solum ratione Fideles, etiam simpliciores, fidem suam resolvunt. Quia satis sciunt saltem confusè, credendum esse propter solum Dei testimonium. Quod si sistant in sola propositione Ecclesiae, non eliciunt actum Fidei divinæ, sed tantum humanæ. Probarur etiam ex Scripturis pro motivo Fidei adducentibus auctoritatem divinam, excludendo humanam, ut *Matthæi 16.* Caro & sanguis non revelavit tibi, sed Pater meus qui in cælis est. Et *ad Thessal. 2.* Accepistis illud, non ut verbum hominum, sed ut verè est verbum Dei. Ita *Aviaga*, aliique, contra *Lugo*, aliosque volentes ad motivum formale Fidei intrinsecè spectare etiam propositionem Parochi, Parentis, aut Magistri articulum Fidei docentis.

Dices, *Lucei cap. 10.* Christus discipulis dixit, Qui vos audit me audit. Ergo locutio instructoris est etiam locutio Dei.

Resp.

rsde
kin

theo-
logia

Resp. Neg. conseq. Quia probabilis videtur Christum ibi agere tantum de obedientia erga Superiores ipsius nomine aliquid præcipientes. Adde, aliam tuisse rationem Apostolorum, quibus ibi locutus est, aliam nunc Parochi, nam Apostolis specialiter aderat Christus ne docendo errarent, quod de Parocho dici non potest.

Quamvis *Mendacium* secundum se non implicet in alio, implicat tamen relativè ad essentialem Dei veritatem: cum hæc debeat esse summè perfecta. Nec refert quod peccator inferno dignus mereatur etiam penam deceptionis. Quia etsi mereatur, deceptionem permissivam, quâ Deus permittat peccatorem ab alio decipi, non tamen positivam, quæ cum sit per se inordinata non potest à Deo in penam infligi.

Ad Scripturas aliquando insinuantes Deum aliquos *Decepisse*; Respondendum est, illas intelligendas de deceptione tantum *permissiva*.

Si dicas, Deum nullam habere legem quâ mendacium aut deceptio ipsi prohibeatur.

Resp. Ipsum Deum sibi legem esse, hoc sensu, quod per suam summam perfectionem sit determinatus ad nihil faciendum suæ naturæ disconveniens, quale esset positiva deceptio, quâ Deus numquam egere potest, cum aliter omnia possit.

Idem dicendum respectu Dei de *Restrictione* purè mentali, ob eandem rationem, quia illâ Deus numquam indiget, quam etiam respectu hominum inordinatam & illicitam esse ostendimus infra in *Tom. 2. Part. 3. Tract. 1. cont. part. quest. 1.*

De *articulo falso*, non potest elici assensus Fidei infusa per motiva credibilitatis cum aliis veris articulis proposito: quamvis tunc possit voluntas affectu prudenti, ac supernaturali, illum assensum imperare: Ut si Pastor per motiva respectu audientis prudenter efficaciam proponat Verbum esse incarnatum, & quidem ab æterno, audiens ille credit actu Fidei Verbum esse incarnatum, non tamen id factum ab æterno, quamvis & hoc credendo in tali casu actum eliciet non verum, tamen meritorium. Quia procedit bona fide, & ex sincero affectu credendi revelationi divinæ, quamvis in hoc à parte rei non existenti.

Fides quidem docet, *Hostiam* sacram quæ in Missâ adoranda proponitur esse adorandam, sed non prorsus absolute, sed sub hac tacita conditione, si sit legitime consecrata. Quia assensus Fidei, qui debet esse prudens, omnibus consideratis talem tantum actum requirit.

Virtus Prudentia infusa, est etiam essentialiter vera. Hinc v. gr. dationem elemosinæ illa non dirigit huic pauperi, speculativè iudicando hunc esse pauperem qui verè non est talis, sed iudicando hic & nunc honestum esse pauperi succurrere. Quia hoc postremum omnino verum est, etsi pauper in re esset tantum fictus.

Mysteria Fidei non sunt metaphysicè evidèntia, Fide divina supernaturali, etsi essentialiter determinata ad verum. Quia aliàs essent evidenter vera, quod non requiritur, cum sit evidens nihil posse ejusmodi assensum metaphysicè evidenter terminare quod non sit verum. Sunt tamen evidenter credibilia Fide divina, evidèntia magna morali excludente omne dubium rationabile de opposito; juxta *Psalmum 92.* Testimonia tua credibilia facta sunt nimis, id est, valdè credibilia.

Ad actum Fidei non prærequiritur iudicium credibilitatis evidens evidèntia absolute respectu omnium. Quia aliàs soli docti essent capaces assensuum Fidei, cum soli sint capaces penetrandi vim motivorum credibilitatis absolute evidèntis. Sufficit ergo evidèntia respectiva, sive cujusque captui ita accommodata ut in unoquoque sit sufficiens ad prudentium voluntatis ad credendum, qualis respectu rudiorum aliquando sufficere potest ea quæ fundatur in dictis Parochorum vel Parentum. Quia Deus ab homine in agendo tantum requirere potest iudicium prudens & sincerum juxta personæ inquirentis capacitatem.

Actus Fidei ex se est essentialiter obscurus saltem permissimè, sicut nempe ut non exigit evidèntiam in suo objecto. 1. Quia dicitur in Scripturis fides *argumentum non apparentium*: 2. Quia alioqui fides non esset meritoria, nec prærequireret imperium voluntatis, quod est contra illud S. Augustini, *Homo credere non potest, nisi volens*. Nec refert quod 2. *Corinth. 3.* fides dicatur *claritas*, quia hoc intelligitur tantum comparativè ad legem Mosaicam. Quando de Fide dicitur Joan. 1. *quod vidimus &c.* tantum significatur Apostolos fuisse testes oculatos miraculorum quæ coram viderunt à Christo patrari.

Actus Fidei consistit cum naturali *cognitione evidenti*, saltem abstractiva, ejusdem objecti. Quia alius vir doctus non posset fide Theologicâ credere Dei existentiam lumine naturali sibi evidenter & demonstrabilem, quod tamen requirit Apostolus ad *Hebræos 11.* Accedentem ad Deum credere oportet quia est, &c.

Hinc actus Fidei & scientia simul in eodem intellectu nullam involvit superfuitatem. Quia prior tribuit illi actui plus certitudinis, posterior plus claritatis, adeoque uterque simul actum magis perficit, & intellectui utilior evadit. Idem sit de naturali cognitione intuitiva, sensitiva, & experimentalis ejusdem objecti, ob rationem assignatam.

Connaturaliter tamen & de lege ordinaria non consistit fides cum *visione beatifica* circa idem objectum, ut colligitur ex 1. *ad Corinth. 13.* Quia imperfectio & obscuritas Fidei non decet statum clarè videntis Deum: quæ tamen est repugnancia tantum morali, non physica & absoluta.

Fides consistit cum *opinione* virtualiter tantum formidolosa circa idem objectum, non cum formidine formali ab intellectu certitudinem excludente. Quia formido illa virtualis, non hæc, stat cum firmitate assensus ad fidem requisita. Nec potest tali opinioni subesse error; quia hic repugnat perfectioni actus supernaturalis.

Evidèntia in *Attestante* est evidèntia rei revelatæ in revelatione evidenter cognita, vel sic cognita ex signis & effectibus clarè manifestantibus eam esse Dei locutionem. Evidèntiam talem habuit primus & supremus Angelus de revelatione Trinitatis; quia advertit suum intellectum per illius revelationem immutari ab aliquo se superiore, & simul novebat nullam creaturam esse se Superiorem; sed solum Deum. Cum tali evidèntia in attestante stat actus Fidei: quia potest præcindere ab illius evidèntia, eliciendo assensum Fidei præcise ut est Dei testimonium.

Non potest *objecti evidèntia* esse *partiale motivum* credendi, aut firmius credendi. Quia fides ex se debet esse

esse rerum non apparentium, ad Hebr. II. Nec refert quod Joannis 12. S. Thomas dicatur credidisse, quia Christum vidit. Quia vidit; ibi tantum denotat motivum illud credibilitatis quo inductus fuit ad credendam Christi divinitatem, non ipsum motivum formale & intrinsecum assensus Fidei quo illam credidit.

Apostoli habuerunt evidentiam verborum Christi, & Propheta evidentiam signorum quibus illis locutus est Deus, non tamen evidentiam in Atresante proprie dictam. Quia non habuerunt in illis evidentiam locutionis Dei prout est summè verax.

Articuli Fidei, sumpti pro mysteriis quæ debent ab omnibus credi, non creverunt successu temporis post Apostolos, nisi quoad explicationem eorum quæ in eis implicite continentur. Creverunt tamen si fuman- tur late pro quavis propositione nobis revelata. Quia jam multa sunt nobis revelata, ut Concil. Tridentinum esse legitimum, S. Franciscum esse in caelo, quæ tempo- re Apostolorum sic revelata non fuerunt.

CAPUT II.

De Fidei Regulis, certitudine, supernaturali-
tate, & libertate.

Regulæ Fidei sunt quinque, Ecclesia, Concilium, Pontifex (quæ dicuntur Regulæ Fidei Animarum) Scriptura & Traditio, quæ dicuntur Inanimata.

De his singulis, & omnibus circa eas Controversiis in hoc Opere agitur sive Tomo I. Part. I. Cap. 3. & deinceps usque ad Partem Secundam. Hic Principia quadam, maxime speculativa, & alia quadam particularia cum suis fundamentis breviter subjiciuntur.

Ecclesia est cæterus fidelium sub uno capite Christo, ejusque in terris Vicario. Non soli justi & prædestinati sunt de Ecclesia. Comparatur enim à Christo Arca, in qua cum tritico sunt etiam paleæ, Matth. 3. Justi qui postea finaliter erunt reprobi, sunt de Ecclesia, & verè filii Dei, veritate formæ nunc constituuntis filium Dei, quæ est gratia & charitas, non veritate finis ultimo intenti, quæ est vita æterna.

Non sunt de Ecclesia Hæretici, etiam occulti; Nam de his intelligit Augustinus illud Joan. 1. erant inter nos, sed non erant ex nobis. Idem dicendum de Schismaticis. Quia sunt separati à capite Ecclesiæ, ergo non sunt hujus membra. Excommunicati etiam non sunt de Ecclesia: juxta illud Matth. 8. Si Ecclesiam non audierit sit tibi tamquam ethnicus & publicanus: quod intellige de excommunicatione majori. Catechumeni sunt de Ecclesia potentia proxima, non actu, per fidem charitate formatam, & votum baptismi, quamvis non strictè per ipsum Baptismum actu susceptum.

Vera Ecclesia debet esse visibilis, sive ex suis notis certò cognoscibilis: quia jubemur eam intrare, ut susius loco supra citato.

Nota veræ Ecclesiæ sunt, 1. Quod sit Una, unitate Fidei, capitis &c. 2. Sancta, sanctitate Doctrinæ, & finis, & præcipuorum ejus membrorum. 3. Catholica sive universalis quoad locum & tempus. 4. Apostolica origine, propagatione, & constantia in Doctrina ab Apostolis accepta. De quibus actum Tomo I. cap. 3. & seq. ubi ex his notis, aliisque ostensum, solam Romanam esse veram Christi Ecclesiam. Ubi & postea de Primatu Ecclesiæ in Pontificibus Petri successoribus: Et illius infallibilitate in definiendo, &c.

S. Paulus non constituit simul cum S. Petro unum Caput Ecclesiæ. Est Fidei: & confirmatur recentius ex Decreto Innocentii X. damnantis ut hæreticum Arnoldi dogma contrarium. Neque Paulus usquam dicit se parem fuisse Petro, sed se ab illo nihil accepisse, scilicet, potestatis ad exercenda Episcopalia per orbem universum, sed immediatè ab ipso Christo. Dum S. Epiphanius, aut alii videntur adversari, tantum volunt Paulum Petro collaborasse in fundando exordio Ecclesiæ Romanæ: & eodem sensu S. Irenæus Petrum & Paulum Collegas appellat.

Primatus Pontifici Romano competit jure divino: sic ut Ecclesia non possit illum alteri Episcopatu annectere. Prima pars est de Fide: & secunda Pars, quæ est maximè probabilis & communis, probatur ex Anacleto, Marcello, aliisque Pontificibus, & ex Concilio Lateranensi docentibus, Sedem Petri jubente Domino Romam esse traslatam: Ecclesiam Romanam à Christo primatum obtinuisse: Domino dissonante esse cunctorum fidelium matrem & magistram. Hinc porrò sequitur, Pontificem suam potestatem non accipere ab Electoribus tamquam eam conferentibus, sed ut ponentibus conditionem electionis sine qua non possit ea potestas illi competere.

Pontifex est infallibilis in definiendo, etiam extra Concilium. Quæ sententia habetur adeo communis & certa, ut Bellarminus, Bannez, & quidam alii censeant esse Fidei proximam: De qua, & nupera in Galliis controversia diffusè supra in Tomo I. inter Controv. recentiores Quæst. 2.

Ad Argumenta Ulteriora quæ in contrarium adducuntur.

Resp. Summatim; Patres Conc. Africani dum præferunt Concilium Provinciale Pontifici, tantum agere de quæstionibus facti particularis.

S. Cyprianus restitit quidem Stephano Papæ in quæstione de rebaptizandis, sed hoc factum cum nondum illa quæstio esset definita.

S. Petrus cogendo Gentiles judaizare erravit tantum errore conversationis & facti, non errore Doctrinæ: sicut Aaron permittendo adorationem vituli aurei.

Zepherinus Pont. non approbavit Doctrinam Montani, sed falso & privatim putavit non esse hæreticam, quam opinionem melius informatus postea revocavit.

Liberius Pont. Arianismum non approbavit definitivè, sed ex metu contra Athanasium subscripsit.

Vigilius Pont. erravit quidem ante suam electionem, non cum esset actu Pontifex. Gelasius Pontifex, tantum voluit Eucharistiam sub unica specie, Sacerdoti celebranti sacrilegam esse. Innocentius III. ait Baptismum in adulto formaliter hæretico Spiritum Sanctum non conferre, quod verum est de Spiritu gratiæ ritè intellectum. Gregorius XIII. cum dicit posse virum ob infirmitatem aliam ducere, loquitur de infirmitate impotentia perpetua quæ mulier laborat.

Alii Pontifices quos errasse objiciunt, errarunt tantum in quæstionibus facti particularis, vel ut Doctores privati, non ut Definientes aliquod dogma Fidei aut inorum pro Ecclesia univerfa.

Hinc rectè Facultas Theologica Lovaniensis anno 1544. cum aliis, inter articulos ad occurrendum Hæresi hunc constituit: Unus est Ecclesiæ summus Pastor, ad cujus judicium controversia de FIDE & Religione sunt referenda.

rsde
kin

theo-
logia

P. IV